

Tillsyn av fiske/småbåtshamnar i Trelleborgs kommun 2009

Miljöförvaltningens rapport nr 16/2010

Bakgrund

2009 genomfördes tillsyn på kommunens fiske/småbåtshamnar. Småbåtshamnars huvudsakliga miljöpåverkan är utsläpp till vatten och luft, buller och generering av avfall. Målet med tillsynen är att kontrollera miljöbalkens efterlevnad för att minimera utsläpp av miljöfarliga ämnen till luft, mark och vatten från hamnarna samt att minska riskerna vid hantering av kemiska produkter och avfall.

Under 2009 har Transportstyrelsen haft i uppdrag av regeringen att föreslå regler för införandet av ett förbud mot utsläpp av toalettavfall från fritidsbåtar. Inom ramen för uppdraget skickades en enkät ut till Sveriges kustkommuner med frågor om toaletter i hamnarna och mottagning av toalettavfall. I samband med tillsynen besvarades frågorna till Transportstyrelsen.

Tillsynsmetodik

Tillsynen inleddes med att kontakta hamnansvarig för att informera om kommande tillsynsbesök. Vid inspektionerna gick följande moment igenom:

- Hamnens verksamhet och miljöpåverkan.
- Genomgång av Transportstyrelsens frågor om toalettavfall från fritidsbåtar.
- Information om möjligheten att söka statliga medel från länsstyrelsen (sk LOVA-medel) för bland annat installation av mottagning av toalettavfall och båtbotentvättar.

Inspektionerna utfördes med hjälp av inspektionsprotokoll. Inspektionsrapporter och beslut tillställdes hamnansvarig efter besöken. Tillsynen av hamnarna ägde rum i oktober 2009. Tillsyn över båtägarnas verksamhetsutövande såsom tvätt, målning och övrig behandling av båtarna har inte utförts vid detta tillsynsbesöket. En sådan tillsyn bör bli ett kommande projekt då tvätt och annan behandling av båtar på en icke täckt markyta medför att marken blir förorenad vilket kan leda till framtida undersökningar och saneringar om markanvändningen ska ändras.

Regelöversikt

Miljöbalken

Miljöbalken kan tillämpas på alla småbåtshamnar oavsett storlek. I balkens andra kapitel finns allmänna hänsynsregler för hur miljöhänsyn ska tas. Dessa regler är övergripande och gäller såväl företagare som privatpersoner. Hänsynsreglerna säger bland annat att ”alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön”.

Kommunal renhållningsordning

Miljönämnden har tillsynsansvar även över de lokala avfallsföreskrifterna. Trelleborgs kommuns föreskrifter om avfallshantering meddelar i 8§ att ”Från fartyg och andra båtar i hamn skall genom kommunens försorg tas emot och transporteras bort oljeavfall, toalettavfall, fast avfall och rester av skadliga ämnen”.

Frivilligt miljöarbete

Blå flagg är en internationell miljöutmärkelse för hamnar. Kriterierna för Blå Flagg rör vattenkvaliteten, säkerhet, service och miljöinformation.

Resultat

Tillsynsbesök utfördes på 3 fiske/småbåtshamnar i Trelleborgs kommun, Skåre-, Smyge- och Gislövs hamn i oktober 2009. Den senaste tillsynen av kommunens småbåtshamnar genomfördes 2005. Förbättringar sedan dess är att Skåre hamn fått ny kylanläggning för fiskeriverksamheten, samt mottagningsanordning för toalettavfall och slagvatten. Information om giftiga båtbottnfärger har skickats till samtliga innehavare av båtplats enligt rekommendationer vid förra tillsynen. En försämring av miljöarbetet är att möjligheten att sortera avfall försvunnit från Gislövs hamn sedan certifieringen Blå Flaggs tagits bort.

Avfallssortering

Ingen av hamnarna erbjuder i dagsläget avfallssortering i egen regi, men i Skåre hamn finns möjlighet till avfallssortering i nära anslutning till hamnområdet vilket är en tillfredsställande lösning om informationen är tydlig. I dagsläget är dock informationen om avfallshanteringen i hamnarna bristfällig. Information om var närmsta sorteringsstation finns ska sättas upp i anslutning till sopkärlen.

Farligt avfall

Insamling av spillolja finns i samtliga hamnar. Det finns ett uppenbart behov av insamling av fler fraktioner av farligt avfall som verksamheten ger upphov till (oljefilter, batterier samt kemikalierester), då sådant avfall var dumpat i anslutning till spilloljeinsamlingen. Enligt kommunens avfallsplan ska farligt avfall omhändertas på ett miljöriktigt sätt. Målet är att kunskapen om vad som är farligt avfall och hur detta ska omhändertas ska förbättras till år 2010.

Gislövs hamn fick anmärkning på hanteringen av farligt avfall. Kommentaren baserades på att spilloljebehållaren var placerad på en plattbelagd yta som var genomtränglig för oljespill. Vid förra tillsynsbesöket (2005) fick Gislövs hamn samma anmärkning. Detta åtgärdades genom att en betongplatta göts under spilloljebehållaren. Sedan dess har platsen för avfallsinsamling flyttats och behållaren står återigen på ett underlag som är genomtränglig för oljespill. Åtgärder för att tillse att spilloljan uppställs på en, för oljespill, ogenomtränglig yta ska vidtas. Samtliga hamnar ska också förbättra informationen på plats om vilka fraktioner av farligt avfall som tas emot, samt var närmsta mottagningsstation för övriga fraktioner finns.

Mottagande av toalettavfall

För att minska övergödningens problematiken samt förbättra badvattenkvaliteten är det viktigt att fritidsbåtar har möjlighet att tömma sitt toalettavfall i hamn. Alla tre hamnarna har goda förutsättningar att ta emot latrin då alla är anslutna till kommunalt VA. Möjlighet att tömma toalettankar finns i Skåre hamn, och i Gislövs hamn finns möjlighet att tömma bärbara toalettank (typ Portapotti) i anslutning till hamnen.

Det är positivt att inrättning har installerats i Skåre, och miljönämnden förelägger, efter kommunikation med tekniska förvaltningen, att Gislövs- och Smyge hamn ska få samma faciliteter. Skåre och Smyge bör även ha inrättning för tömning av mindre, portabla toaletter om dessa ej kan tömmas med slamsugen.

För närvarande finns statliga medel att söka för att inrätta mottagning av toalettavfall (sk LOVA-bidrag), miljöförvaltningen har informerat om detta i samband med tillsynen.

Båtbottentvätt

Information om tillåtna båtottenfärger har skickats till samtliga båtplatsinnehavare. Det finns ingen organiserad båtbottentvätt idag utan varje båtinnehavare sköter underhåll av båten på sin upptagningsplats. Ingen tillsyn på denna verksamhet gjordes vid detta tillfället. Miljöförvaltningen informerade vid tillsynsbesöket om möjligheten att söka statliga medel (LOVA-bidrag) för installerande av spolplatta och rening av vatten från båtbottentvätt.

Egenkontroll

Hela Tekniska förvaltningen är certifierade enligt ISO 14001, vilket innefattar ett egenkontrollsystem. I dagsläget är dock inget av målen man arbetar mot inriktade på fiske/småbåtshamnarna.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Matilda Gradin
Miljöinspektör